

Ett Ögonblick

INFORMATION FRÅN SVERIGES ÖGONLÄKARFÖRENING

Nummer 2 • September 2007 • Swedish Ophthalmological Society

Kära medlemmar i Sveriges Ögonläkarförening

Efter en lång regnig sommar för de flesta av oss var det dags för årets höjdpunkt i Sveriges ögonläkarförening, årsmötet i Växjö. Varmt tack till Gabor Koranyi, Agneta Leijonhufvud och deras medarbetare för ett mycket välarrangerat och lyckat årsmöte! Det vetenskapliga programmet bjöd på intressanta symposier och spännande fria föredrag, de inbjudna gästföreläsarna Scheffer Tseng och Dan Milea förmedlade med entusiasm sina erfarenheter av transplantation av amnionhinna respektive akut neurooftalmologi och årets Rendahlföreläsare Jan Ulrik Prause tog oss med på en spännande forskningsresa från molekyl till människa i ögonpatologi. Årets SOE-stipendiäta Fatima Perdosa-Domellöf sammanfattade sina forskningsresultat om ögonmusklernas speciella molekylära uppbyggnad och funktion i en fascinerande exposé. Styrelsearbetet fortskrider oförtrutet och med stort engagemang från alla ledamöter, arbete som kontinuerligt redovisas i Ett ögonblick. En viktig uppgift för Sveriges ögonläkarförening är att ständigt förbättra och utveckla utbildningen i oftalmologi i takt med att ämnesinnehållet förändras. Sveriges

läkarförbunds och Svenska läkarsällskapets gemensamma stiftelse för utbildningskvalitet (SPUR) förordar regelbundna klinikinspektioner för att ge incitament och inspiration till att förbättra specialistutbildningen. SPUR-inspektionerna på Sveriges ögonkliniker har legat nere under många år men kommer nu under Kerstin Sjöströms ledning att ta fart under hösten. Ett 20-tal engagerade och erfarna kolleger som anmält sitt intresse att delta som inspektörer har redan den 4.9 genomgått SPUR-stiftelsens utbildning för ST-SPUR-inspektörer. Till sommaren 2008 hoppas vi att alla de kliniker som bedriver ST-utbildning inspekterats. Den nya målbeskrivningen för specialisttjänstgöring i oftalmologi är i sort sett klar. Vi ligger väl framme inom vår specialitet tack vare Anders Behndigs, Anita Blixts, förre ST-representanten Charlotta Johanssons och nuvarande ST-representant Johan Germundssons insatser. För att åstadkomma en bred förankring har Anders Behndig skickat dokumenten för påseende till samtliga ögonkliniker i Sverige, som erbjuds inkomma med kommentarer innan målbeskrivningen sänds vidare till Socialstyrelsen.

Glöm inte att reservera den 31.5 2008 för Jubileumsmötet i Uppsala! Sveriges Ögonläkarförening fyller 100 år och det tänker vi fira med pompa och ståt.

Vi ses på Riksstämman!

Elisabet Agardh

Ordförande

BOKSLUT

4

**AKADEMISKT
NYTT**

8

**100-ÅRS
JUBILEUM**

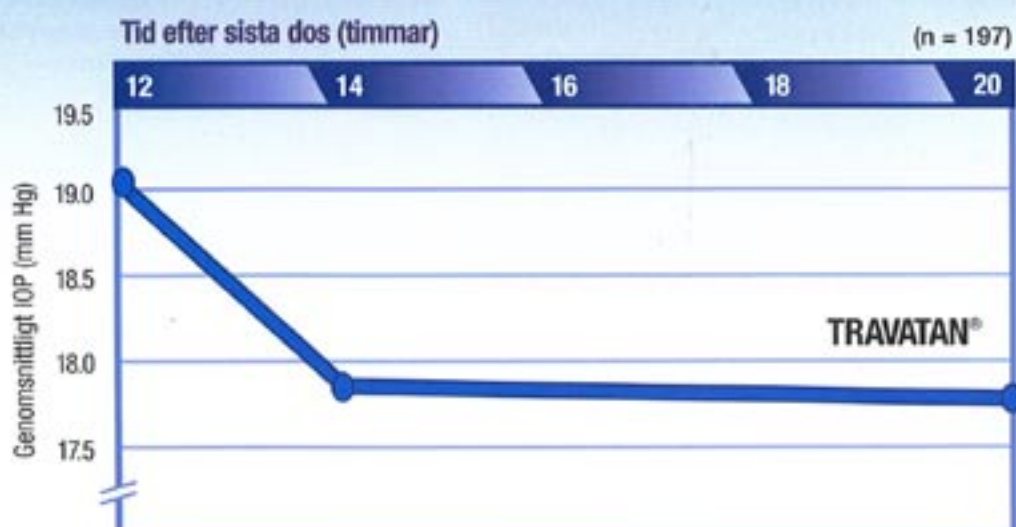
12

**ÅRETS
RIKSSTÄMMA**

15



Håller i det långa loppet.



I studien av Netland et al.¹ visar Travatan en trycksänkande effekt som förbättrades över dygnet och var signifikant bättre änlatanoprost klockan 16.00. Grafen ovan visar intraokulärt tryck hos patienter behandlade med Travatan (sammansäknat för samtliga besök under 12 månader).



Underlätta för dina patienter – beställ TRAVATAN Eyot!

1) Netland PA, et al. Am J Ophthalmol, 2001; 132: 472-484. TRAVATAN (travoprost), ögon droppar, lösning. Indikation: öksälär hypertensjon eller öpenvinkelglaukom. Plastflaska 2.5 ml.



 **TRAVATAN**[®]



Information från Sveriges Ögonläkarförening sänds ut tre gånger årligen till betalande inklusive korresponderande medlemmar

Adressförändring måste anmälas till:
Medlemsregistret
Sveriges Läkarförbund
Box 5610
114 86 Stockholm
oavsett medlemskap i Läkarförbundet
eller ej, då föreningen utnyttjar detta
adressregister.

Pensionärer som önskar erhålla
föreningens medlemsutskick måste
anmäla detta skriftligen till:
Anders Behndig
Facklig sekreterare
Norrlands universitetssjukhus
Ögonkliniken
901 85 Umeå

En administrativ avgift på 50 kr/år
kommer då att debiteras.

Annonsering i *Ett Ögonblick* är väl-
kommet. För 2007 gäller följande
priser:

Helsida	14.000:-
Halvsida	8.000:-
Kvartssida	4.500:-

Självkostnad för färgtryck tillkommer.
Kostnad för udda format och radan-
nonser kan diskuteras med skattmä-
staren.

Annonsering för kurser och möten
som arrangeras eller förmedlas av
medlemmarna debiteras inte.

Göran Oliverstedt
Skattmästare

FÖRENINGSG- INFORMATION

Medlemskap i Sveriges Ögonläkarförening

Ansökan om medlemskap i Sveriges
Ögonläkarförening skickas till:

Anders Behndig
Facklig sekreterare
Norrlands universitetssjukhus
Ögonkliniken
901 85 Umeå
med skriftlig rekommendation från
någon, som redan är medlem i
föreningen.
Se ansökan sidan 6.

Beslut om inval fattas vid styrelse-
mötena som årligen äger rum i mars/
april, vid höstens årsmöte och vid
Riksstämman. Bekräftelse om medlem-
skap skickas efter varje styrelsemöte.

Välkommen med Din ansökan!

Material till nästa nummer av
Ett Ögonblick måste vara tidningens
redaktör Anki Frécon tillhanda senast
den 3 december 2007.

Sänd materialet i form av
Microsoft Word-fil via e-post
till tidningens redaktör:
ann-cathrine.frecon@sankterik.se

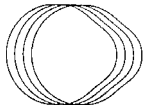
Ansvarig utgivare:
Elisabet Agardh
Elisabet.Agardh@med.lu.se

Produktion:
Tryckhuset i Linköping AB
www.tryckhuset.com

Önskar du ta upp något ärende vid nästa styrelsemöte?

Var god skicka in ditt/dina
förslag till Sveriges
Ögonläkarförenings
ordförande:

Elisabet Agardh
elisabet.agardh@med.lu.se



Inbjudan till utbildningsdag för ST-läkare

Tid: Onsdagen den 28.11 2007

Plats: Aulan på S:t Eriks Ögonsjukhus, Stockholm

Program

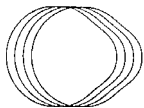
09.30-10.00	Samling	
10.00-12.30	OCT i teori och praktik	Jesper Hougaard m.fl
12.30-13.30	Lunch	
13.30-17.00	Trauma	Ulf Stenevi m.fl

Anmälan skickas senast 23.11 till:

ingrid.schlyter@lio.se

Hjärtligt välkommen!

Ingrid Schlyter



Skattmästarens kommentarer till bokslut 2007-05-31

Årets underskott uppgår till ca 111 000 kr. Intäkterna har i år återgått till det normala efter föregående års bidrag från NOK-mötet i Malmö. Vad gäller kostnadssidan så har även den återgått till det normala, då prenumerationsavgiften för ACTA nu finns medräknat i resultatet.

Sammantaget så fortsätter ekonomin att gå ihop nått och jämnt. Hade ACTA-kostnaderna periodiserats föregående år, hade föreningen även då gått med förlust. Man behöver antingen se över styrelsearbetet och övriga gruppers resor, eller hitta nya intäktskällor. Det är alltså viktigt med en fortsatt kostnadsmedvetenhet i föreningen under kommande år.

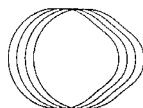
De största förändringarna i resultaträkningen hänför sig till följande poster:

INTÄKTER

- Annonser, skrifter. Intäkterna har i år minskat med ca 60 000 kr. Utgivningskostnaderna överstiger intäkterna med ungefär 100 000 kr, vilket aktualiserar frågan om föreningen ska övergå till en nättidning.

KOSTNADER

- Acta Ophthalmologica 2005. Prenumerationsavgiften för Acta finns nu med resultaträkningen, som beskrivet ovan.
- Kostnader för styrelse och specialistexaminationskommittén. Här ses en markant ökning jämfört med föregående år. Översyn bör ske.
- Sekretariat, kontorsmaterial och övriga kostnader. Föregående år belastades posten med utbetalningar avseende NOK-mötet i Malmö. I år är kostnaden mer normal.



Skattmästaren
Göran Olivestedt

EKONOMISK REDOGÖRELSE FÖR VERKSAMHETSÅRET 2006 - 2007

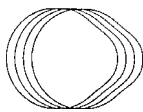
Balansräkning 2007-05-31

Tillgångar:		Skulder:	
Plusgiro, girokonto	492 283	Kapital 06-06-01	1 103 005
Bankkonto	500 000	Årets underskott	-110 721

Summa kronor	992 283	992 283
---------------------	----------------	----------------

Resultaträkning

	Föreg. år	Perioden
Intäkter		
Konferensintäkter	23 200	115 510
Annonser, skrifter	183 500	126 500
Pren.avgift Acta	187 580	272 668
Bidrag	637 006	29 645
Årsavgifter	288 987	311 792
Räntor	0	1 329
Skatteåterbäring	2 762	3 101
Summa intäkter:	1 323 035	860 545
Kostnader		
Acta Ophtalmologica 2006	27 697	310 757
Styrelsens/efterutb.komm. resor o sammantr.	133 050	169 676
Spec.ex.komm resor o sammanträden	28 938	71 264
Övriga arb.grupper, resor o sammanträden	17 885	49 699
Info-brev	209 754	228 007
Gästföreläsare	29 318	12 207
Konferenskostnader	22 801	24 765
Sekretariat, kontorsmaterial, övriga kostnader	159 096	28 714
Internationella föreningar	19 741	5 936
SOTA-dokument	16 250	40 705
Jubileumsboken	10 134	24 346
Skatter, bankavgifter	5 606	5 190
Summa kostnader:	680 270	971 266
Årets överskott / underskott	642 765	-110 721



SVERIGES ÖGONLÄKARFÖRENING
Swedish Ophthalmological Society

Ansökan om medlemskap

Jag ansöker härmed om medlemskap i Sveriges Ögonläkarförening.

Personnummer _____

Namn _____

Adress _____

Postadress _____

Klinik _____

Datum och namnteckning _____

Jag rekommenderar _____

för medlemskap i Sveriges Ögonläkarförening

Datum och namnteckning _____

Namnförtydligande _____

Skickas till:

Anders Behndig
Facklig sekreterare
Norrlands universitetssjukhus, Ögonkliniken, 901 85 Umeå

Årsmötet i Växjö 29 – 31 augusti

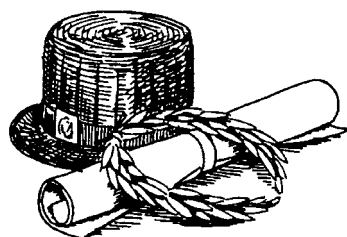
Årets ögonläkarmöte i Växjö bjöd på ett osedvanlig brett ämnesurval. Våra uppskattade internationella gästföreläsare täckte in amnionhinnetransplantation (Scheffer Tseng från Miami) och akuta neurooftalmologiska tillstånd (Dan Milea från Köpenhamn), SOE-stipendiaten Fatima Pedrosa-Domellöf (Umeå) redogjorde för de yttre ögonmusklernas histologi och patologi och relationen till muskelsjukdomar i övrigt i kroppen och årets Ilmari Rehndal-föreläsare, Jan Ulrik Prause (Köpenhamn), beskrev sina nästan 4 decenniers forskning inom ögonpatologi, korneasjukdomar, torra ögon och onkologi. Till detta kom ett digert kursutbud spännande över så vitt skilda områden som teknik vid intravitrealinjektioner och

antiinflammatorisk behandling av torra ögon samt symposier om hygienfrågor i relation till infektioner inom ögonvården och kapselkomplikation vid kataraktkirurgi med särskild tonvikt på preoperativ riskbild och postoperativa konsekvenser i form av näthinneavlossning, endoftalmit och allmänt nedsatt syn. Dessutom presenterades 17 fria föredrag. Det sociala programmet erbjöd välkomstmingel i Smålands museum och sk hyttsill i Kosta. Ett särskilt tack riktas till värdkliniken med Gabor Koranyi och Agneta Leijonhufvud i spetsen, till våra utställare samt till Congrex.

Per Montan

Protokoll fört vid Årsmöte i Växjö 31 aug 2007

Ärende	Beslut
Mötets öppnande	Öppnades av Elisabet Agardh
Val av mötesordförande och sekreterare	Elisabet Agardh respektive Per Montan
Val av två justeringspersoner	Valdes Eva Dafgård och Klas Göran Brege
Fastställande av dagordning	Fastställdes enligt styrelsens förslag
Frågan om mötets behöriga utlysande	Årsmötet befanns vara behörigen utlyst
Meddelande från styrelsen	Elisabet Agardh informerade om att målbeskrivningen för ST-utbildningen nu ska sändas ut till landets verksamhetschefer för synpunkter, att den föreslagna sammanslagningen mellan styrelsen för Acta Ophthalmologica och NOK tills vidare är lagd på is och att SPUR-inspektionerna av landets ST-utbildningskliniker beräknas komma igång under våren 2008. Stefan Seregard informerade om jubileumsmötet 31 maj 2008 och om jubileumsboken. Britt Beding-Barnekow informerade om en ny ST/SK-kurs i Basal Oftalmologi som planeras till våren 2008 och som vänder sig till ST-doktorer i början av sin utbildning. Per Montan informerade om Riksstämmeprogrammet, om det svenska årsmötet som kommer att äga rum i Örebro 3 – 5 sept 2008 och det nordiska mötet i Tromsö i juni 2008. Göran Olivestedt informerade om att den kommande medlemsmatrikeln kommer att rymma porträtt och att den tidigare använda stilmarkeringen för de som avlagt svensk och europeisk examen kommer att försvinna.
Rapport från kassaförvaltningen	Rapporten föredrogs av Göran Olivestedt. En preliminär förfrågan om att fr o m nästa år endast ge ut en nätupplaga av Ett Ögonblick bemöttes positivt av mötet.
Frågan om ansvarsfrihet för styrelsen	Bordlades då ingen revisionsrapport upprättats.
Årsavgift	Beslutades fastställa oförändrad årsavgift.
Val av vissa styrelsemedlemmar	Valberedningen representerades av Per Fagerholm. Årsmötet beslöt att i enlighet med förslaget för perioden 2008 – 2009 som styrelseledamot välja Kerstin Hallnäs och att omvälja Göran Olivestedt (skattmästare).
Val av fullmäktigemedlemmar i SLS	Beslöts att i enlighet med valberedningens förslag att som fullmäktige representanter i svenska läkaresällskapet omvälja Elisabet Agardh och Per Montan och som deras suppleanter Anders Behndig och Stefan Seregard för perioden 2007 – 2008.
Val av revisorer mm	Beslöts i enlighet med valberedningens förslag att för perioden 2007 – 2008 omvälja Anders Bergström som redaktör, som revisorer Svante Böös och Anders Kvanta, som revisorssuppleant Bo G. Hedqvist och som klubbmästare Sven Sahlin och Ann Österman.
Val av valberedning	Valdes för perioden 2007 – 2008 Per Fagerholm, Ragnhild Lorefors och Klas-Olav Skoog.
Övriga ärenden	Elisabet Agardh tilldelade Anita Blixt Föreningens förtjänstnål i silver som erkänsla för hennes insatser inom styrelsen. Vidare avtackade ordföranden Klas Göran Brege som nu lämnar arbetet med ögonspecialitetens verksamhetsberättelse. Hans ersättare blir Ola Textorius. Sven Crafoord informerade om det förestående Rosengrenklubbmötet i Umeå i oktober.
Mötets avslutande	Avslutades av Elisabet Agardh
Vid pennan Per Montan	
Justeras Eva Dafgård	Klas Göran Brege



Elisabet Agardh
Fotograf: Helene Toresdotter

Elisabet Agardh ordinarie professor
Elisabet Agardh har utsetts till professor i oftalmologi vid Lunds Universitet. Hon har sedan 2002 varit adjungerad professor där, med tjänstgöring vid ögonkliniken, Universitetssjukhuset MAS i Malmö.

Efter grundläggande utbildning i Stockholm sökte Elisabet Agardh sig till Lund, och blev 1982 där specialist i ögonsjukdomar. Hon disputerade 1985 i Lund på en djurexperimentell avhandling om näthinnans då nyupptäckta GABA-neuron. Efter ett lyckat år som experimentell forskare vid National Institutes of Health, Bethesda, i USA fortsatte hon framgångsrikt med både kliniskt och djurexperimentellt arbete vid Lunds Universitet, alltmer riktat mot diabetes, och de sista åren också mot makuladegeneration. Hösten 1997 tillbringade hon vid Joslin Diabetes Centers forskningsavdelning vid Harvard University i Boston, och 1998 flyttade hon till ögonkliniken vid Universitetssjukhuset MAS i Malmö. Sedan dess driver hon där ett framgångsrikt laboratorium. Hon räknas som en av landets allra mest avancerade specialister på såväl experimentell som klinisk diabetesretinopati. Hennes forskning har särskilt handlat om patogenes och riskfaktorer vid denna sjukdom.

Elisabet Agardh har också ett långvarigt och mycket aktivt engagemang i Sveriges ögonläkarförening, där hon för närvarande är ordförande.

Berndt Ehinger

Fatima Pedrosa-Dommerlöf höll vid ögonläkarföreningens årsmöte 2007 års hedersföreläsning som SOE-stipendiat. Efter en didaktisk och briljant hållen genomgång av sin egen andras forskning

kring de extraokulära ögonmusklerna erhöll hon diplom och stipendium motsvarande fri registrering till nästa SOE kongress i Amsterdam 2008.

K O N G R E S S F Ö R T E C K N I N G

Du hittar också information om kongresser på internet; www.swedeye.org/meetings

2007

- October 3 - 6, 2007, Portoroz, Slovenia, EVER, European Association for Vision and Eye Research, www.ever.be
- October 13 - 17, 2007, Vienna, Austria, 20th ECNP Congress, ecnp2006@congrex.nl
- October 20, 2007, Vienna, Austria, RETINAL VASCULAR DISEASES - Novel diagnostic findings and therapeutic strategies, www.medacad.org/rvd2007
- October 24 - 27, 2007, Sharm El-Sheikh, Egypt, International Cataract and Refractive Surgery Symposium; the Annual Fall Meeting of the Egyptian Society of Cataract and Corneal Diseases, www.escacod.org
info@escacod.org
- November 10 - 13, 2007, New Orleans, LA, USA, Annual Meeting of the American Academy of Ophthalmology
www.aao.org
- November 28 - 30, 2007, Stockholm, Sweden, Riksstämman, The annual general meeting of the Swedish Society of Medicine, Official language: Swedish, www.svls.se
- December 8, 2007, Vienna, Austria, Advanced Retinal Therapy - Update, Trends, Controversities
ophthalmology@meduniwien.ac.at

2008

- February 8 - 10, 2008, Barcelona, Spain, 12th ESCRS Winter Refractive Surgery Meeting, www.es CRS.org
- March 6 - 9, 2008, Washington DC, USA, American Glaucoma Society Annual Meeting, www.glaucoweb.org
- March 28 - April 2, 2008, Budapest, Hungary, 7th International Symposium on Ocular Pharmacology and Therapeutics (ISOPT), www.kenes.com/isopt
- April 4 - 9, 2008, Chicago, IL, USA, ASCRS/ASOA Symposium and Congress, www.as CRS.org
- April 27 - May 1, 2008, Fort Lauderdale, FL, USA, ARVO Annual Meeting 2008, www.arvo.org
- May 28 - 31, 2008, Antwerp, Belgium, XI International Orthoptic Congress 2008, www.ioa congress2008.org
- June 1 - 6, 2008, Berlin, Germany, EGS Quadriennial Meeting, www.eugs.org
- June 19 - 22, 2008, Würzburg, Germany, 21st Annual Congress of the German Retina Society/8th Symposium of International Society of Ocular Trauma, www.retinologie.de, www.isotonline.org/isot2008/
- June 28 - July 2, 2008, Hong Kong, World Ophthalmology Congress (WOC) 2008, www.woc2008hongkong.org
- August 30 - September 3, 2008, Barcelona, Spain, 21st ECNP Congress, ecnp2006@congrex.nl
- September 13 - 17, 2008, Berlin, Germany, XXVI Congress of the ESCRS, www.es CRS.org
- September 21 - 26, 2008, Beijing, China, XVIII International Congress of Eye Research, www.iser.org
- October 1 - 4, 2008, Portoroz, Slovenia, EVER, European Association for Vision and Eye Research, www.ever.be



World Sight Day den 11 oktober

I år fokuseras denna dag på barns syn "Our vision for children".

För första gången kommer dagen att uppmärksammas på S:t Eriks Ögonsjukhus. Föreläsningar om barns syn, bland annat om hur man ser och varför man skelar kommer att arrangeras. Målgruppen är föräldrar, anhöriga och andra intresserade.

Den andra torsdagen i oktober infaller som vanligt World Sight Day. I år blir det den 11.10. och just i år så uppmärksammas barnens synproblem (Blindness and Childhood). Titta gärna in på Vision 2020: the right to sight. www.v2020.org

Joan Lithander, Ögonkliniken, Örebro.

Barnoftalmologiska Klubben

har möte i aulan på S:t Eriks Ögonsjukhus Polhemsgatan 50 Stockholm
onsdagen den 28 november från klockan 17.30.

Vi träffas över en buffé 17.30

Cirka 18.15 informerar Christian Feinberg om en **Studie om barnglaukom** som Pfizer initierat.

Därefter föreläser Jan Ygge och Ulla Kugelberg om Nystagmus.

Gerd Holmström informerar om **ROP-registret** och Kristina Tornqvist om **Synskaderegistret**.

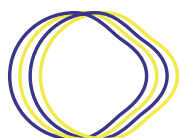
Slutligen är alla välkomna med **övriga frågor**.

Väl mött i november!

Hjärtligt välkomna till Örebro

Sveriges
Ögonläkarförenings
Årsmöte

3-5 september
2008





Program



Ögonspecialiteten granskad i backspegeln
*Elisabet Agardh, Berndt Ehinger, Björn Tengroth,
Ulf Havelius, Leif Edman och Albert Alm*

Ögonspecialiteten granskad i kristallkulan
*Anders Kvanta, Fatima Pedrosa-Domerlöf och
Stefan Seregard*

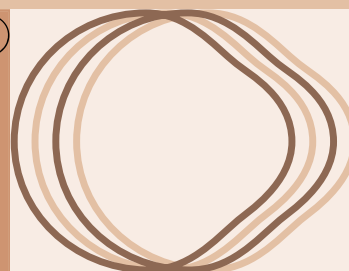
Middag med dans i Rikssalen, Uppsala slott



Mer information kommer att skickas ut i januari 2008



<http://www.congrex.se/ogon.jubileum>



GREAT ORMOND STREET HOSPITAL FOR CHILDREN AND MOORFIELDS EYE

Great Ormond Street Hospital for Children & Moorfields Eye Hospital NHS Trusts



GROWING POINTS IN PAEDIATRIC OPHTHALMOLOGY

A course for consultants (and others)

19TH -23RD NOVEMBER 2007

VENUE: INSTITUTE OF CHILD HEALTH, LONDON

This five-day course is for Consultants, Associate Specialists and Specialist Registrars who wish to update their knowledge of Paediatric Ophthalmology and Strabismus. The interactive clinical/science course will include update sessions, case presentations (including a session for presentations by participants) and Keynote Lectures.

A wide variety of topics in Paediatric Ophthalmology will be covered in depth.

Speakers: David Taylor, Tony Moore (organisers), Elizabeth Engel, Raoul Hennekam, Peng Khaw, Jugnoo Rahi, Claire Gilbert, Andrew Webster, Alison Salt, Ken Nischal, Dorothy Thompson, Rajnish Sekhri, Marcela Votruba, Roxana Gunny, Marie Restori, Ken Nischal, Yassir Abou-Rayya, Jimmy Uddin, Geoff Rose, Jane Sowden, Bronwen Walters, Aswin Reddy, Isabelle Russell-Eggitt, John Brookes, Gill Adams, Tony Robson, Chris Hammond, Chris Timms, John Sloper, John Lee, Tony Vivian, Richard Clement, Phil Luthert, Carlos De Sousa, Susan Lightman, Vas Novelli, Gill Levitt, Jonathan Williams

Course fee: £650.00 (to include lunch and refreshments, and a drinks reception)

Please direct any enquiries to the Courses and Conferences Office, Institute of Child Health, London WC1N 1EH. Telephone +44 (0)20 7829 8692, +44 (0)20 7905 2135 or +44 (0)20 7813 8394,

info@ichevents.com

Nekrolog

Professor Ragnar Törnquist Örebro har avlidit 88 år gammal. Han efterlämnar hustru och barn med familjer. Ragnar Törnquist fick hela sin medicinska utbildning i Uppsala och kom direkt efter sin läkarutbildning att specialisera sig till ögonläkare. Efter tjänstgöring som amanuens vid ögonkliniken på Akademiska sjukhuset i Uppsala och som underläkare i Gävle kom han till Göteborg 1950-Han disputerade i Göteborg 1953 och blev docent. Sedermera blev han biträdande överläkare vid ögonkliniken på Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg. Där stannade han till 1966, då han utnämndes till överläkare och klinikchef vid ögonkliniken på regionsjukhuset i Örebro. Under sin långa tjänstgöring i Göteborg kom han att framför allt ägna sig åt näthinnsans sjukdomar under professor Bengt Rosengrens ledning Ragnar kom att vidareutveckla den av Rosengren påbörjade behandlingen av näthinneavlossning och utvecklade ny teknik för såväl diagnostik som terapi. Under sin docenttid där skötte han en stor del av undervisningen i ämnet för blivande läkare. Som handledare och föreläsare var han ett föredöme. Självt ansåg han sig som en dålig föreläsare men jag (BT) som fick min första utbildning av honom kan intyga att han var en av de bästa föreläsare jag haft. Han var vidare utomordentligt duktig att praktiskt undervisa i ögonkirurgi. Ragnar som var en storvuxen man var en av de elegantaste operatörer man kunde se. Trots sina stora händer var han en elegant operatör och detta var innan den mikroskopiska ögonkirurgien

hade börjat. Han var också en gudabenådad instruktör för oss yngre läkare. Rosengren, som på den tiden bestämde allt på kliniken var inte alltid lätt att tas med. Ragnar hade skaffat en del förnämliga instrument för att undersöka ögonen med, men dessa försvann plötsligt och oförklarligt. Först när Rosengren var tjänstledig kunde man finna de nya instrumenten i Rosengrens skrivbordslåda. Han gillade inte nymodigheter. Ragnar hade sin egen avdelning och skötte denna perfekt och med mycket goda resultat. När han flyttade till Örebro startade han med att framför allt operera näthinneavlossning en allvarlig och på den tiden svårbehandlad sjukdom. Han kom på detta sätt att skapa den förnämsta kliniken i Norden för att behandla denna sjukdom. Från hela landet skickades de svåra fallen till honom. Hans efterföljare har fortsatt denna tradition.

Efter sin pension kom han att ägna sig åt ögonläkekonstens historia och var bland annat med att skapa museet vid S:t Eriks Ögonsjukhus i Stockholm. En av Ragnars hobby redan sedan ungdomsåren var historia. Han gjorde också stora insatser för Ögonläkarföreningens historia något som säkert kommer att märkas när föreningens 100-års minne nu skall firas.

Ragnar var en skicklig läkare, strålande lärare och organisatör samt en lågmäld och fin vän.

Kollegor, patienter och vänner kommer att sakna honom.

Björn Tengroth professor emeritus vid Karolinska Institutet i Stockholm

Nya målbeskrivningar för specialiteterna

Som säkert många känner till håller Socialstyrelsen f.n. på med utarbetandet av nya målbeskrivningar för alla specialiteter. Det här är ett välkommet arbete inom vår specialitet, inte minst då den gamla målbeskrivningen (som tyvärr fortfarande gäller) passerat "bäst-föredatum" för länge sedan. Ögonläkarföreningens styrelse har fått i uppdrag att bistå Socialstyrelsen i arbetet med utformningen av målbeskrivningen för ögon. Vi har nu utarbetat ett förslag på en övergripande målbeskrivning, men även en "checklista" med kunskaper och färdigheter som skall ingå i en specialistutbildning till ögonläkare. Den övergripande målbeskrivningen, som vi utformat enligt Socialstyrelsens mall, är ett ganska

allmänt hållet dokument som Socialstyrelsen till sist kommer att ansvara för (och även utforma i sin slutliga version). Checklisten däremot kommer att helt och hållet utformas av ögonläkarföreningen. Fördelen med detta system är att målbeskrivningen kan göras så övergripande och allmän att den inte blir så snabbt inaktuell, medan checklisten kan uppdateras och hållas aktuell i takt med den medicinska utvecklingen. Den version av checklisten som är klar nu kommer att gå på remiss till landets studierektorer inom kort.

Anders Behndig

Facklig sekreterare, Sveriges Ögonläkarförening

Årets Riksstämma 29 – 30 november

Årets riksstämma har som huvudtema miljön och hälsa, livsstil och miljö. Ögonsektionen låter därför arrangera ett symposium med titeln ”Solens ljus, härligt men farligt för ögat?” med Professor Per Söderberg från S:t Erik som moderator. Gästföreläsare Elisabeth Graham från London kommer att redogöra för retinala vaskuliter och May Griffith från Ottawa om syntetiska hornhinnor. Dessutom hålls ett sektionssymposium om glaukom hos barn med Docent Ulla Kugelberg som moderator. Se nedan för det kompletta programmet. För ST-doktorerna anordnas dessutom en särskild utbildningsdag på S:t Eriks Ögonsjukhus onsdagen 28 november. Se separat annons i detta utskick.

Torsdagen den 29 november

SAL C 2

12:30 - 14:00 Symposium: Solens ljus härligt men farligt för ögat? Se SY 47

Moderator: Per Söderberg

SAL C 2

14:15 - 14:55 Fria Föredrag

Moderator: Per Montan

1 Makulas och nervfiberlagrets tjocklek hos barn 5-16 år mätt med OCT och HRT Eva Larsson, Urban Eriksson, Albert Alm, Gerd Holmström

2 Foveal hypoplasi diagnostiserad med Optical Coherence Tomography - OCT Gerd Holmström, Urban Eriksson, Kerstin Hellgren, Eva Larsson

3 Synfunktioner och kataraktutveckling hos barn som har genomgått allogen stamcellstransplantation Kristina Teär Fahnehjelm, Alba-Lucia Törnquist, Monica Olsson, Jacek Winiarski

4 Ögonkaraktäristika hos tio barn med Long- Chain 3-Hydroxyacyl-CoA Dehydrogenase (LCHAD) brist - en långtidsuppföljning. Kristina Teär Fahnehjelm, Gerd Holmström, Liu Ying, Charlotte Bieneck Haglind, Anna Nordenström, Jan Alm, Antal Nemeth, Maria Halldin, Ulrika von Döbeln

SAL C 2

15:00 - 16:00 5 F. Gästföreläsning: Retinal vasculitis . Elisabeth Graham

SAL C 2

16:00 - 17:30 Fria Föredrag

Moderator: Charlotta All-Ericsson, Christina Lindén

6 Radikal kirurgi vid svår näthinneavlossning Kristina Johansson, Fredrik Ghosh

7 OCT och elektrofysiologi före, och efter, glaskroppskirurgi pga näthinneavlossning av kort varaktighet Patrik Schatz, Kristina Holm, Sten Andreasson

8 Varför odla en näthinna och hur gör man det? Karl Engelsberg, Fredrik Ghosh

9 TNF-alfa är förhöjt i serum från patienter med proliferative diabetesretinopati oberoende av andra faktorer. Carin Gustavsson, Elisabet Agardh, Boel Bengtsson, Carl-David Agardh

10 Inflammatoriska markörer i näthinna från rätta Carin Gustavsson, Elisabet Agardh, Carl-David Agardh

11 Transkleralt upptag och diffusion av Bevacizumab (AvastinTM) och Ranibizumab (LucentisTM) Louise Bergman, Lennart Berglin, HE Grossniklaus, HF Edelhauser

12 Vid excentrisk fixation är läsförmågan bättre i övre delen av näthinnan jämfört med nedre delen av näthinnan. Christina Frennesson, Sven Erik Nilsson

13 Artificiellt neuralt nätverk vid synfältsbedömning för glaukom – lika bra som subjektiv bedömning? Sabina Andersson, Boel Bengtsson, Dimitrios Bizios, Anders Heijl

14 Glaukomatösa nervfiberlagsdefekter i konventionella fotografier och Stratus OCT-bilder Jesper Leth Hougaard, Anders Heijl, Boel Bengtsson

15 Glaukomets naturalhistoria Anders Heijl, Boel Bengtsson, Cristina Leske, Leslie Hyman

Fredagen den 30 november

SAL A 1

08:30 - 09:20 Fria Föredrag

Moderator: Stefan Seregard

16 Evolution of ultraviolet radiation-B-induced cataract in the pigmented guinea pig Vino Mody, Manoj Kakar, Linda M Meyer, Xiuqin Dong, Shuo Huang, Konstantin Galichanin, Stefan Löfgren, Per Söderberg

17 Cataract evolution after in vivo exposure to UV-B radiation Konstantin Galichanin, Shuo Huang, Stefan Löfgren, Vino Mody, Linda Maren Meyer, Per Söderberg

18 Absence of Thiolutase (GRX1) increases lens susceptibility to oxidative stress induced by UVR-B Linda Meyer, Ye-Shi Ho, Alfred Wegener, Xiuqin Dong, Frank G. Holz, Per Söderberg, Stefan Löfgren

19 Age dependent sensitivity to UV radiation in the mouse lens Xiuqin Dong, Yihong Zhang, Jing Wang, Linda Meyer, Stefan löfgren, Per Söderberg

20 Spolning av linskapseln i slutet system med 5-fluorourcil 25 mg/ml, 50 mg/ml och thapsigargin i unga kaninögon Maria Kugelberg, Mahmoud T Abdelwahab, Charlotta Zetterström

21 Helautomatiserad korneaendotelmorfometri på bilder tagna med spekulärmikroskop Curry Bucht, Per Söderberg, Göran Manneberg

SAL A 1

09:30 - 10:30 22 F. Gästföreläsning: Biomimetic Materials for Ophthalmologic Applications: Corneal Implantation and Drug Delivery. . May Griffith

SAL A 1

10:30 - 12:00 23 SS. Sektionssymposium: Glaukom hos barn.

12:15 - 13:00 Svenska Ögonläkarföreningens Föreningsmöte

**INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON RETINAL VASCULAR DISEASES –
Novel diagnostic findings and therapeutic strategies**

20th October, 2007, Vienna - Austria

Chair: Univ.-Prof. Dr. U. Schmidt-Erfurth, Vienna, Austria

The aim of the symposium is to emphasize the need for professional consensus concerning treatment recommendation and to improve the interdisciplinary collaboration between ophthalmological and experts of internal medicine in investigating causes, mechanisms and therapeutical approaches in retinal vein occlusion.

Scientific Committee:

I. Pabinger, Vienna, Austria

C. Esmon, Oklahoma City, OK, USA

R. Klein, Madison, WI, USA

B. Kuppermann, Irvine, CA, USA

More Info at: <http://www.medacad.org/rvd2007>

EBO-examen i Paris 4-5 maj 2007

Årets frivilliga europeiska examen i oftalmologi hölls i Paris med över 200 deltagare. Från Sverige deltog 3 st i examinationen. Sveriges Ögonläkarförening gratulerar Nikolaos Merkoudis, Eskilstuna och Thiemo Rudolph, Göteborg, till godkänd examen. Diplom kommer att utdelas på årets Riksstämman i Stockholm. Examinatorer från Sverige var Kristina Tornqvist och undertecknad.

Residency exchange program.

Det finns möjlighet att söka stipendier från EBO för auskultation 1 månad på certifierad klinik inom EU. Stipendiet utgörs av 1000 EU för residents. Även färdiga specialister kan söka stipendium för auskultation 2 veckor på klinik inom EU. Beloppet är då 500 EU. Om någon är intresserad var god kontakta undertecknad (britt.beding-barnekow@skane.se).

EBO-examen 2008 hålls i Paris 9-10 maj. Sista anmälningdagen är 1 januari 2008 (www.ebo-online.org).

Frivillig svensk specialistexamen i oftalmologi hålls i Lund 15-16 oktober 2007. Anmälan till Kristina Tornqvist, Ögonkliniken, Universitetssjukhuset i Lund.

SK- och ST-kurser

Höstens SK och ST-kurser är inplanerade och för de flesta gäller att sista ansökningsdatum är passerat.

För 2008 ser planeringen preliminärt ut enligt följande:

Vårterminen 2008

Retinas sjukdomar (ST) 3/3-7/3	Sista ansökningsdag ej fastställd
Basal oftalmologi (ST) 10/3-13/3	Sista ansökningsdag ej fastställd
Uveas sjukdomar (ST) 1/4-3/4	Sista ansökningsdag ej fastställd
Optik 7/4-11/4 (ST)	Sista ansökningsdag ej fastställd
Korneas sjukdomar (SK) 12/5-15/5	Sista ansökningsdagen 1/10 2007

Höstterminen 2008

Uveas sjukdomar (SK) 22/9-26/9	Sista ansökningsdagen 1/5 2008
Barnoftalmologi (SK) 17/11-22/11	Sista ansökningsdagen 1/5 2008

Basal oftalmologi är en ny ST-kurs som initierats av våra ST-läkare. Tanken är att man skall gå denna kurs tidigt under utbildningen för att lära sig det mest grundläggande inom oftalmologin, som till exempel instrument, undersökningsmetoder, basal ögonsjukdomslära och annat smått och gott som man kan ha nytta av när man börjar sin oftalmologiska bana.

Observera att sista ansökningsdagen för SK-kurser under vårterminen 2008 är 1 oktober 2007.

Håll er uppdaterade genom att prenumerera i IPULS (www.ipuls.se).

Britt Beding Barnekow

Ny medlemsmatrikel

Inför föreningens 100 årsjubileum planeras utgivning av ny matrikel med foto på medlemmarna.

Sänd digitalfoto via mail till: catharina.kuylenstierna@sankterik.se

det går bra till undertecknad också: goran.olivestedt@sankterik.se

Jag vill be alla att gå in på SLF:s adressregister och kolla upp att adress samt mail adress är korrekt, då det blir aktuellt att sända medelanden från föreningen den vägen. Man går in på www.SLF.se, medlemskap, till höger finns sökväg för att ändra mail samt vanlig postadress.

I sista hand kan man skicka uppgifter till: medlem@slf.se

Göran Olivestedt

Skattmästare

Plastikklubben inbjuder till möte onsdagen den 28 november kl 16.30

Plats: S:t Eriks Ögonsjukhus, Biblioteket plan 3.

Tag gärna med fall att diskutera!!

Middag (ej sponsrad) efter mötet på någon närliggande restaurant (anmäl till Eva senast 25 nov)

Gun Lindgren, gun.lindgren@vgregion.se

Eva Dafgård Kopp, eva.dafgard@sankterik.se

Varmt välkomna!

Priset till Märta och Nils Barthelssons minne

Stiftelsen skall enligt stadgarna utge två priser enligt följande:

1. Till förtjänt person/personer för upptäckt eller uppfinning av sådan medicinsk, fysiologisk eller fysikalisk-kemisk art etc. som påtagligt förbättrat blindas eller synskadades möjlighet att tillgodogöra sig de seendes situation.

Anm. Priset delas således inte ut till forskning i syfte att förbättra de drabbades situation utan det skall ihuvudsak avse redan konstaterad forskning eller uppfinning.

Priset kommer inte att understiga 100 000:- SEK.

2. Till förtjänt person/personer som genom mångårig, oegennyttig verksamhet för hjälp åt blinda eller synskadade verksamt bidragit till dessas förbättrade livskvalitet.

Anm. Priset kommer inte att understiga 100 000:- SEK.

Båda priserna kan fördelas på flera. Priserna kan sökas av enskilda personer ävensom av annan som rekommenderar pristagare.

Ansökan om priset/priserna skall vara undertecknad tillhanda senast den 22 oktober 2007.

Några speciella ansökningshandlingar föreligger inte. Ansökan skall inges i fem exemplar.

Styrelsen för Stiftelsen besitter såväl medicinsk som teknisk kompetens.

Advokat Carl Linde, Laxvägen 35, 181 30 Lidingö

Ögonpreparat från Santen



GLAUKOM

Timosan® (timolol)

Fotil / Fotil Forte® (timolol / pilokarpin)

Optimol® (timolol)

ALLERGI

Lecrolyn® (natriumkromoglikat)

TORRA ÖGON

Artelac® (hypromellos)

Oftagel® (karbomer)

Ocutears® (hyaluronsyra)

Oxyl™ (hyaluronsyra)

INFEKTION

Oftaquix™ (levofloxacin)

- A Clear Vision for Life -



SantenPharma AB

Solna torg 3 • 171 45 SOLNA • Tel 08-444 75 60 • www.santen.se

Droppen med X-tra effekt

Nya data vid kvälldosering!

- ◆ Xalcom® doserat på kvällen ger lika effektiv IOP-sänkning som Xalatan® i kombination med timolol 0,5%, 2 gånger om dagen.
- ◆ Xalcom sänkte dygnsmedel-IOP med 34% från baseline.



Xalcom[®]
latanoprost/timolol

X-tra IOP-sänkning

Ögondroppar lösning, latanoprost 50 mikrogram och timolol 5 mg/ml. INDIKATION: För sänkning av det intraokulära trycket (IOP) hos patienter med öppenvinkelglaukom och okulär hypertension, vilka inte svarar tillräckligt på topikala betablockerare. DOSERING: En droppe dagligen i det sjuka ögat. REFERENSER: Diestelhorst et al A 12-Week, Randomized, Double-Masked, Multicenter Study of the Fixed Combination of Latanoprost and Timolol in the Evening versus the Individual Components. Ophthalmology 2006;113:70-76 Se www.fass.se för vidare information.

